

■ FRYKTER STORE TAP

■ STOR SPREDNING FRA VIKNA

Sjøørret offer for lus

Mye sjøørret er trolig tapt i Namdalen dette året grunnet lusepåslag; parasitter som i stor grad har vokst fram i oppdrett rundt Vikna.

NAMSOS: – Der hvor det er mye lakselus, er det også mye på ørret. Og da oftest med dødelig utgang.

Det sa seniorforsker Bengt Finstad fra Norsk institutt for naturforskning (NINA) ved et møte ved Kunnskapsenter for Laks og Vannmiljø i går.

Også seniorrådgiver Atle Kambestad i Miljødirektoratet pekte på skremmende dødelighet hos sjøørret ved påslag av lus: i Namdalen ved kontrollstasjoner ved Sitter i Flatanger og også Vikna.

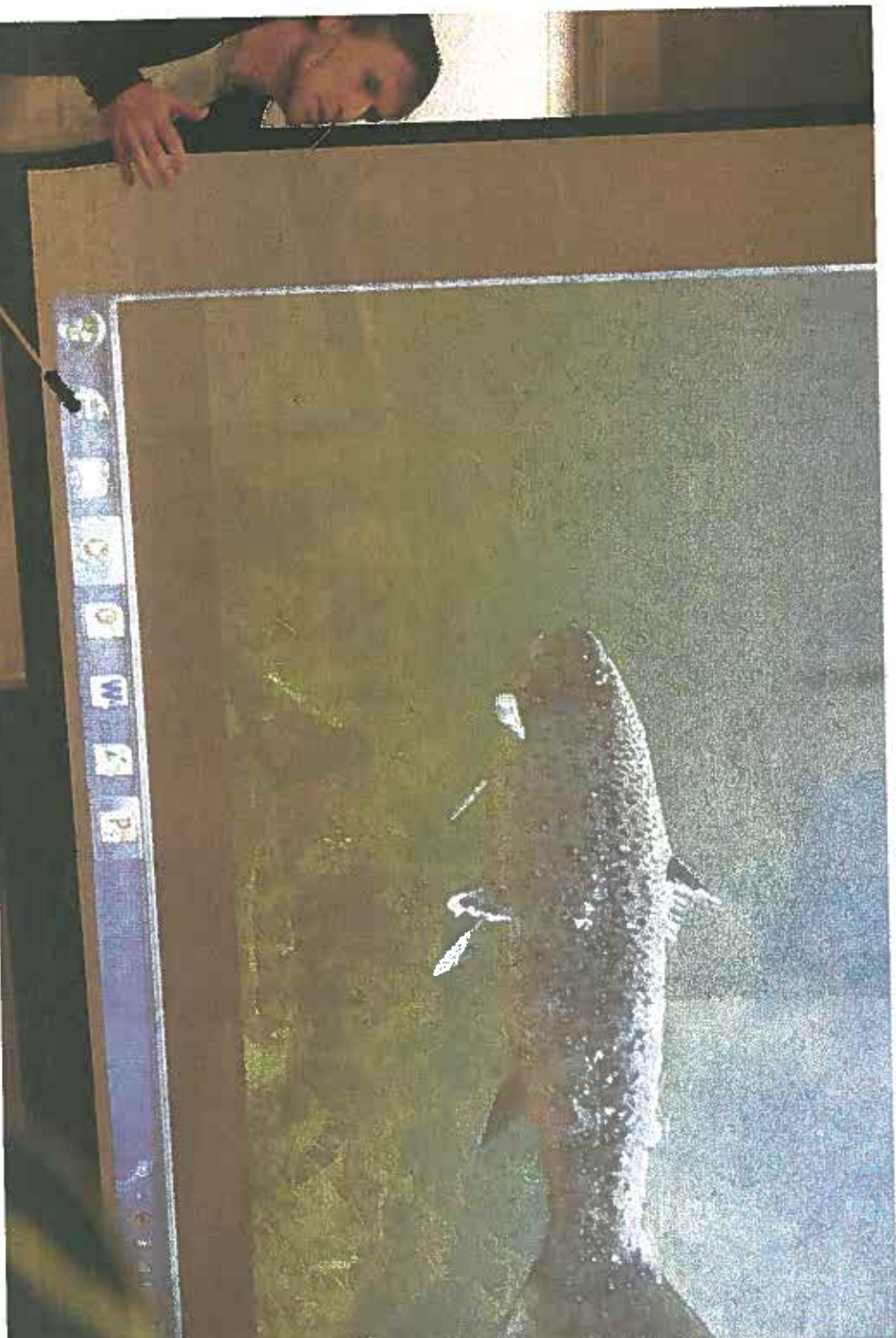
Problemet for spesielt Vikna og nordre del av Namdalskysten skyldes først og fremst at antall oppdrettlaks har økt kraftig de siste årene. Så selv om antall lus per laks er lave, så blir det likevel et stort lusepress på sjøørret som beveger seg i de berørte sonene.

– Det er for stor vekst i oppdrettsnæringa i forhold til behandlingsmåter og effekt av lusebehandling, framholdt Kambestad i Namsos i går.

50 kontra 100.000 tonn...

For å gi et mål på antall oppdrettslaks kontra villaks, så landes det i Namsen drøye 20 tonn i løpet av sesongen, mens det tas om lag 30 tonn gjennom sjølaksefiske i Namsos-farvannet. På den annen side produseres 100.000 tonn oppdrettslaks i Namdalen, for øvrig til en førstehåndsverdi til 2,5 milliarder kroner.

Ei faktisk utfordring med sjøørret- og villaksfordring Namsen, er ei relativt kort strekning, om lag 35 kilometer, fra elveutløpet

DØDSEMS: – Sjøørret utsatt for påslag av lus er ofte dømt til å gå under. Det framholdt seniorrådgiver Atle Kambestad fra Miljødirektoratet som ga en nok så skremmende situasjonsbeskrivelse og også viste levende bilder av fortapt ørret.

Namsos til åpne havet ved Utvorda og Jøa. I praksis betyr det at laksemolt og ørret som velger å bli sjøørret, ifølge fiskeforvalker Anton Rikstad har lite strekning å legge under seg, før det fisken er i de til nå veldig eksponerte områdene rundt Vikna. Data viser at laksefisk som kommer ut Namsenfordene etter om lag to uker i høy grad runder Vikna på sørsida før de fortsetter videre ut i åpent hav.

som mer enn kan halvere påslaget, utviklede lusepylere, rensefisk og ikke minst lukkede merder i sjø er blant tiltakene som er satt inn.

Lukkede anlegg kommer

Arnfinn Torgnes fra Norsk Havbruksenter la fram lovende utsikter for de lukkede merdene som i disse dager tas i bruk ved et anlegg i Bindal.

– Lukket merd koster mer både i investering og drift, men kan vise seg å bli meget verdifull når alle utfordringer og kostnader legges inn. Og så langt har denne løsninga vist 100 prosent fri for lusepåslag, sa Torgnes.

Driftsleder Jon Gunnar Grundskaar hos Marin Havest i Nord-Trøndelag fant gårsdagens temamøte med innspill fra forskere og forvaltning og tilkørende diskusjon interessant.

– På oppdrettsida jobber vi

– Alvorlig for sjøørreten!

Da mener Anton Rikstad hos Fylkesmannen at tilfeldigheter avgjør om sjøørret og utvandrende laks utsettes for lusepåslag.

– Situasjonen for sjøørret i Namdalen er alvorlig. Ut fra kjent vandringsmønster og faktisk lusebestand bør det vurderes å etablere målestasjoner rundt Vikna, sa Rikstad med adresse til Bengt Finstad hos NINA.

Finstad svarte at det kan bli aktuelt å sette ut såkalte «miniru-

ser» i dette området for å samle data om nettopp dette.

– Min frykt er at mye smolt og sjøørret rundt juni måned utsettes for lusepåslag med fatal virkning på denne fisken, sa Rikstad.

Tur på effekt av utslaktning

Martilsyner Namdal, som forvalter den statlige strategien mot lus og for dyrehelse, mener at den snart fullførte utslaktninga og brakkelegginga på nordsida av Vikna vil ha positiv effekt på spesielt

sjøørreten kommende år.

– I Vikna har det siden 80-tallet vært kontinuerlig oppdrett, noe som har skapt en ikke bærekraftig lusesituasjon med med blant annet resistens. Til våren og sommeren vil vi trolig se positive resultater av strategien og tiltakene som er gjennomført, sa distriktsjef John Bjarne Falch i Martilsyner under gårsdagens møte.

TOM UTSØ 971 74 704
tom.lyso@namnalsavisen.no

Flere tiltak, større soner

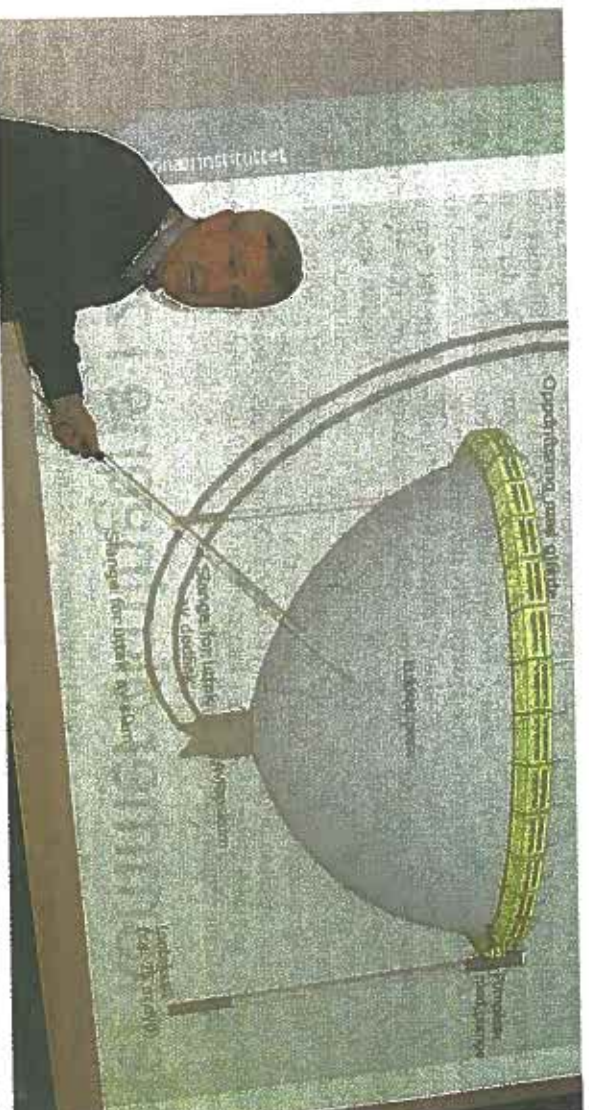
Oppdretterne og tilknyttede fagfolk har «lus på hjernen». Det forsikrer veterinær Harriet Romstad tilknyttet Aqua Kompetanse AS.

NAMSOS: – Det jobbes på flere fronter. Utrikling av resistens mot kjente midler har blitt et problem i Nord-Trøndelag. På Nordsida av Vikna er det også registrert nedsatt følsomhet for hydrogenperoksid hos lusa, sier Romstad.

Vikna er et problemområde

Hovedutfordringene i Namdalen er området nord for Vikna, samt generelt stor fisk like før slaktning. Dessuten er det kapasitetsproblemer når mange områder trenger å avluse samtidig.

Brakkelegging, tidlig utslaktning, nye metoder og strategier for å knække lusa er imidlertid på gang. Blant annet duker rundt merdene

LUKKET LØSNING: Erfaren oppdretter Arnfinn Torgnes fra Norsk Havbruksenter i Brønnøy har stor tro på ikke minst miljøeffekt ved oppdrett i lukket sjøanlegg, og viste i Namsos fram prinsippet ved merdene som nå første gang tas i bruk hos Bindalssmolt AS, datterselskap av Sirkaberg-Nansen AS.

hver dag med disse utfordringene, med tanke på konkret problem-løsning. Nye metoder for avlusning, rensefisk og brakkelegging

er forhold som vi samlet har tro på vil gi effekt. Når det gjelder brakkelegging er det nok av betydning at sonene blir store nok for

å få effektiv reduksjon av smittepresset med tanke på lus, sier Grundskaar.